

ЩОДО РОЗМЕЖУВАННЯ ЗМІСТУ ТЕРМІНІВ «ПУБЛІЧНА БЕЗПЕКА» ТА «ПУБЛІЧНИЙ ПОРЯДОК»: ЗАКОНОДАВЧІ РЕАЛІЇ

Владислав Олегович НЕВЯДОВСЬКИЙ,

*кандидат юридичних наук,
заступник декана
факультету № 1 Харківського
національного університету
внутрішніх справ*

Процес трансформації міліції в Національну поліцію, старт якому був даний ще минулого року, на сьогодні набирає активних обертів. Адже ключовими завданнями поліцейських є не тільки боротьба з порушенням законів, важливим є й те, що вони повинні вселяти в людей віру в неминучість, необоротність реформ, віру в силу держави, яка здатна себе захистити. Однак, очевидним є висновок про те, що втілення у життя будь-якої реформи, чи то політичного, соціального, економічного чи правового характеру на своєму шляху зустрічає ряд перепон. Причин на те є кілька та серед основних слід виділити: небажання суспільством сприймати нововведення, брак політичної волі, невідповідність діючого правового поля реальним вимогам реформи тощо. Саме на останній причині вбачається за доцільне акцентувати увагу як на основному складовому елементі реформи Національної поліції. Ті здобутки та недоліки у роботі згаданого правоохоронного органу, мають вже сьогодні стати безцінним досвідом як для керівництва Національної поліції, так і безпосередньо для кожного поліцейського особисто. Позитивні напрацювання мають стати основою під час підготовки якісно нових кадрів для підрозділів Національної поліції, зокрема патрульної поліції.

Виходячи із положень статті 1 Закону України «Про Національну поліцію» [1] діяльність Національної поліції реалізується у служінні суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Як бачимо,

забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, яка, відповідно до положень Основного Закону [2], визнається в Україні найвищою соціальною цінністю, є першочерговим завданням в діяльності Національної поліції, зокрема й патрульної поліції відповідно. А відтак постає цілком слушне питання: що ж таке публічна безпека та публічний порядок? Вдалі спроби надати відповідь на поставлене питання вже були здійснені вченими-адміністративістами та віднайшли свого відображення на сторінках правової літератури. До прикладу, О.В. Батраченко проводячи дослідження змісту таких термінів як «публічна безпека» та «публічний порядок» дійшов висновку про їх спорідненість із термінами «громадська безпека» та «громадський порядок» [3, с. 85]. Останні віднайшли свого законодавчого висвітлення в положеннях наказу МВС України № 550 від 11 листопада 2010 року «Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України» [4], де поняття «громадська безпека» це стан захищеності інтересів людини, суспільства й держави від суспільно небезпечних діянь і негативного впливу надзвичайних обставин, викликаних криміногенною ситуацією, стихійним лихом, катастрофами, аваріями, пожежами, епідеміями та іншими надзвичайними подіями. «Громадський порядок» визначається як система суспільних відносин, які складаються і розвиваються в громадських місцях під впливом правових та соціальних норм, спрямованих на забезпечення нормального функціонування установ, організацій, громадських об'єднань, праці й відпочинку громадян, повагу до їх честі, людської гідності та громадської моралі.

Д.С. Припутень у цьому питанні дійшов більш ґрунтовних висновків та акцентував увагу на тому, що для ефективного виконання своїх службових обов'язків працівник поліції – поліцейський, повинен чітко розуміти покладені на нього завдання. Тільки в цьому випадку його діяльність буде здійснюватися відповідно до чинного законодавства та виконуватися у повному обсязі [5, с. 149]. Разом із тим, дискусійним видається висновок науковця про те, що підходи німецького та американського законодавця до тлумачення

громадського порядку та громадської безпеки характеризуються простотою, зрозумілістю та можливістю їх застосування у поліцейській діяльності України [5, с. 150]. Відтак, частково поділяючи наведені вище позиції, робимо висновок про необхідність обов'язкового відображення у правовому полі ключових термінів «публічна безпека» та «публічний порядок», що дозволить мінімізувати дискусії щодо основного завдання Національної поліції служінні суспільству. За основу змісту таких термінів доцільно взяти вже наявні споріднені терміни – «громадська безпека» та «громадський порядок».

Таким чином, під «публічною безпекою» пропонуємо розуміти стан захищеності прав, свобод та інтересів людини, суспільства й держави від суспільно небезпечних (протиправних) діянь і негативного впливу надзвичайних обставин, викликаних криміногенною ситуацією, стихійним лихом, катастрофами, аваріями, пожежами, епідеміями та іншими надзвичайними подіями.

Чітке розуміння змісту досліджуваних вище термінів вміння їх розмежовувати має бути результатом внесення відповідних змін до діючого правового поля, зокрема положень Закону України «Про Національну поліцію». Вміння розмежовувати терміни «публічна безпека» та «публічний порядок», реалізовувати їх зміст на практиці має стати одним із навиків сьогоденних правоохоронців – поліцейських, які у своїй діяльності керуються виключно Законом.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Верховна Рада України; Закон від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України від 09.10.2015 2015 р., / № 40-41 /, стор. 1970, стаття 379.

2. Конституція України : від 28.06.1996 р. // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

3. Поняття та ознаки публічної безпеки та порядку як об'єктів адміністративно-правової охорони / О. В. Батраченко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2014. – Вип 29. – Ч 2. – Т. 3 С. 84-86. Режим

доступу: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.29-2/part_3/20.pdf

4. Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України : МВС України; Наказ, Положення, Форма типового документа [...] від 11.11.2010 № 550 // Офіційний вісник України від 20.12.2010 2010 р., № 95, стор. 120, стаття 3386, код акту 53834/2010.

5. Припутень Д.С. Щодо визначення категорії «публічна безпека» в адміністративному праві // Юридичний науковий електронний журнал. 2015. № 6. – С. 148-150 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lsej.org.ua/6_2015/43.pdf.